

Kommunstyrelsen

Plats och tid SR Gräsö, kommunhuset, Östhammar, 2021-08-31, kl. 08.00-10.32

Beslutande Enligt särskild närvarolista

Övriga deltagande
Insynsplatser: Ingeborg Sevastik (V)
Kommundirektör Peter Nyberg, kommunsekreterare Rebecka Modin
§:205: Verksamhetschef ekonomi Sara Ersund, Ekonom Gunilla Jansson
§ 206: Valnämndens ordförande Camilla Strandman
§§ 207-210: Verksamhetschef HR Pauliina Lundberg, HR-strateg Jenny Nolin
§ 211: Sektorchef omsorg Lina Edlund, Verksamhetschef myndighet Yvonne Wahlbeck, Ekonom Torbjörn Nyqvist

Utses att justera Pär-Olof Olsson (M) och Margareta Widén Berggren (S)
Justerings plats och tid Kommunhuset, Östhammar, 2021-08-31

Underskrifter

Paragrafer 203-226

Sekreterare _____
Rebecka Modin

Ordförande _____
Jacob Spangenberg (C)

Justerande _____
Pär-Olof Olsson (M) Margareta Widén Berggren (S)

ANSLAG/BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum 2021-08-31

Datum för anslags uppsättande 2021-08-31

Anslags nedtagande 2021-09-22

Förvaringsplats för protokollet Kommunhuset, Stångörsgatan 10, Östhammar

Underskrift

_____
Rebecka Modin

Kommunstyrelsen

§ 203. Val av justerare	3
§ 204. Fastställande av föredragningslistan	3
§ 205. Budgetuppföljning med helårsprognos per juni 2021	4
§ 206. Östhammars kommuns förslag till Länsstyrelsen om indelning i valdistrikt5	
§ 207. Resultat av arbetsmiljöverkets inspektion av kommunens arbetsmiljöarbete9	
§ 208. Uppdrag att revidera kommunens arbetsmiljöpolicy	10
§ 209. Redovisning sjukfrånvaro	12
§ 210. Statusrapportering uppdrag om sänkt sjukfrånvaro	13
§ 211. Information från socialnämnden	15
§ 212. Antagande av inköps- och upphandlingspolicy för Östhammars kommun16	
§ 213. Antagande av Riktlinje för upphandling samt direktupphandling i Östhammars kommun.....	18
§ 214. Riktlinjer för miljökrav för nybyggnationer	19
§ 215. Utökat verksamhetsområde för VA Film 9:19, del av	20
§ 216. Formas-projekt Blå tillväxt för minskad övergödning.....	21
§ 217. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige23	
§ 218. Bekräftelse av representation i kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta.....	24
§ 219. Kurser och konferenser, Workshop om radioaktivt avfall	25
§ 220. Granskning om förslag till detaljplan för industriområde i Hargshamn, fastigheten Hargshamn 3:8 med flera	26
§ 221. Information från gemensamma nämnder, bolag och förvaltningen	27
§ 222. Delegationsbeslut	28
§ 223. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.....	29
§ 224. Anmälningssärenden, rapporter med mera	30
§ 225. Anmälningssärende, Samtliga kommunala bolags årsredovisningar 2020 – Dannemora Gruvfastigheter AB	32
§ 226. Anmälningssärende, Regeringens beslut om Clab	33

Kommunstyrelsen

§ 203. Val av justerare

Beslut

Kommunstyrelsen utser Pär-Olof Olsson (M) och Margareta Widén Berggren (S) att justera dagens protokoll.

§ 204. Fastställande av föredragningslistan

Beslut

Kommunstyrelsen fastställer ärendelistan med följande tillägg:

- p. 23/ § 225 Anmälningsärende, Samtliga kommunala bolags årsredovisningar 2020 –
Dannemora Gruvfastigheter AB
- p. 24/§ 226 Anmälningsärende, Regeringens beslut om Clab

Dnr KS-2021-230

§ 205. Budgetuppföljning med helårsprognos per juni 2021

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Under 2021 har Östhammars kommun börjat arbeta utifrån ett nytt styrdokument för budgetuppföljning där grundprincipen är att i första hand fokusera på avvikelser, både ekonomi och verksamhet. I styrdokumentet beskrivs att det sex gånger per år ska ske en rapportering till nämnd, kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Per april (tartialrapport), augusti (delårsbokslut) och december (helårsbokslut) görs en större skriftlig rapportering. Per februari, juni och oktober görs en enklare rapportering.

I den skriftliga rapporten ska det ingå en prognos om måluppfyllelse för de satta verksamhetsmålen och budgetföljsamhet.

Beslutsunderlag

Budgetuppföljning med helårsprognos per juni.

Ärendets behandling

Budgetuppföljning 2021-04-13, § 117 och tartialrapport 2021-06-29, § 183 (beredning av kommunens tartialrapport för fullmäktige) och § 184 (kommunstyrelsens verksamheter).

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef ekonomi Sara Ersund och ekonom Gunilla Jansson föredrar ärendet.

Dnr KS-2021-527

Dnr VN-2021-3

§ 206. Östhammars kommuns förslag till Länsstyrelsen om indelning i valdistrikt

Förslag till beslut

Valnämnden och kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige föreslår att länsstyrelsen beslutar om kommunens indelning i valdistrikt enligt *Tabell över distrikt med ändringar enligt förslag*.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen beslutar om kommunens inledning i valdistrikt efter förslag från kommunfullmäktige. Ärendet bereds av valnämnden och kommunstyrelsen. Kommunen ska ske över indelningen under 2021 och Länsstyrelsen ska besluta senast den 1 december 2021.

Relevant lagstiftning

Vallagens bestämmelser om distrikt finns i 4 kap. 16-20 §§. Det viktigaste för detta ärende är:

- Kommunen ska delas in i valdistrikt och samtliga röstberättigade inom en fastighet ska höra till samma distrikt.
- Ett valdistrikt ska omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade.
- Om det finns särskilda skäl får ett valdistrikt omfatta färre än 1 000 eller fler än 2 000 röstberättigade. Särskilda skäl är t.ex. om området är geografiskt svårtillgängligt eller om antalet röstberättigade väntas öka eller minska inom kort.
- Ett valdistrikt får omfatta färre än 300 röstberättigade endast om det finns synnerliga skäl.
- Det ska finnas en vallokal per valdistrikt.

Utöver det ger Valmyndighetens vägledning instruktionen att distrikten ska vara rationellt utformade och ge de röstberättigade en bra väg till vallokalen. Som exempel ska man inte passera en annan vallokal på väg till sin egen. Avstämning har skett med Länsstyrelsen om möjligheten att ha vallokal utanför distriktet, det är möjligt men det bör vara inom rimlig avstånd och vara en i övrigt ändamålsenlig lokal (neutral, tillgänglig etc.).

Övrig bakgrund

I samband med utvärderingarna efter valen 2018 och 2019 gav valnämnden ett antal uppdrag kring distrikt som helst skulle minskas, främst utifrån att rösträkningen inklusive hanteringen av förtidsröster inte skulle dra ut på tiden men även för att minska risken för köbildning.

Väntade befolkningsförändringar och preliminära undersökningar i kommunens GIS-system av möjliga ändringar av distrikten togs fram inför valnämndens ärende om inriktning av det fortsatta arbetet och framgår av protokollsutdrag VN 2021-03-09, § 7.

Kommunstyrelsen

Förslaget till valdistrikt

Utgångspunkten har varit att inte ändra distrikt om det inte behövs. Detta för att väljarna ska känna igen sig från tidigare val och därmed underlätta röstning.

Förslag på ändringar i befintliga valdistrikt har lämnats baserat på:

- Distriktens storlek, främst om distriktet är för litet enligt vallagen. Vid ändringarna har valnämndens önskemål om att inte ha stora distrikt beaktats.
- Väljarnas väg till vallokalen, främst att flödet från bostad till vallokal ska sammanfalla i så stor utsträckning som möjligt med hur väljarna rör sig för andra ärenden (livsmedelsinköp etc). Det gör att valdistrikt som hade kunnat få snygg form och bra antal röstberättigade på kartan inte har föreslagits, eftersom vägen till vallokalen hade delats av av vatten eller mark med endast små vägar. Vissa vallokaler ligger utanför distriktet, men på ett sätt som bedöms acceptabelt.

Namnförslagen på de nya distrikten utgår från Valmyndighetens manual *Länsstyrelsens och valnämndens arbete med valgeografi och mandat*.

I tabellen finns preliminär plats för vallokal med. Beslut om lokaler kommer att fattas vid ett senare tillfälle. Före beslut om lokaler behöver distrikten vara beslutade av Länsstyrelsen. Lokalerna ska även granskas utifrån tillgänglighet och neutralitet. Där samma plats anges för flera distrikt kommer vallokalerna vara separerade inom samma byggnad eller område, t.ex. en skola där matsal och gymnastiksal används.

Distrikt	Röst-berättigade*	Kommentar	Plats för vallokal
Alunda-Ekeby	1644	Ingen ändring.	Olandsskolan/ Olandshallen
Alunda tätort	1860	Ingen ändring.	
Norrskedika-Valö-Forsmark	1143	Ingen ändring.	Norrskedika IP
Österbybruk, Dannemora-Film	1631	Ingen ändring.	Österbyskolan
Österbybruk-Morkarla	1357	Ingen ändring.	
Gimo, Hökhuvud-Vattensta	1250	Ingen ändring.	Bruksgymnasiet
Gimo Västra	1423	Ingen ändring.	

Kommunstyrelsen

Östhammars centrum	1315	Ingen ändring.	Storbrunn
Ed	1218	Ingen ändring.	Nya Frösan
Distrikt som tas bort i södra Östhammar och kring Hargshamn			
Kristinelund	1599	Delas i två delar. Gränsen föreslås gå längs Albrektsgatan samt Bodagatan/Bodagränd och Källvägen till distriktet tar slut i norr.	
Hargshamn	689	Slås ihop med annat distrikt pga. att det är för litet.	
Nya distrikt i södra Östhammar och kring Hargshamn			
Kristinelund	Uppskattas till 1064	Det tidigare Kristinelundsdistriktets västra del.	Kristinelundsskolan
Boda-Hargshamn	Uppskattas till 1064	Det tidigare Kristinelundsdistriktets östra del samt det tidigare distriktet Hargshamn.	
Distrikt som tas bort kring Öregrund, Söderön och Gräsö			
Öregrund	1566	Delas i två delar. Gränsen föreslås gå längs Västergatan (stora vägen in till Öregrund från 76:an), samt inne i Öregrund Håkanssons gata och Fyrskepsvägen till varvet.	
Söderön	537	Slås ihop med annat distrikt pga. att det är för litet.	
Gräsö	606	Slås ihop med annat distrikt pga. att det är för litet.	
Nya distrikt kring Öregrund, Söderön och Gräsö			
Öregrund södra – Söderön	Uppskattas till 1347	Det tidigare Öregrundsdistriktets södra del samt det tidigare distriktet Söderön	Sven Persson-hallen
Öregrund norra – Gräsö	Uppskattas till 1173	Det tidigare Öregrundsdistriktets norra del samt det tidigare distriktet Gräsö	Societetshuset

*Röstberättigade är utifrån statistik från Valmyndigheten per 2021-03-01 för befintliga distrikt. För föreslagna nya distrikt är antalet prognosen ur GIS-systemet.

Kommunstyrelsen

Det finns en avvikelse från valnämndens inriktningsbeslut för arbetet med distrikten. Det rör distrikten Alunda-Ekeby och Alunda tätort. Inriktningen var att göra tre distrikt av dessa två distrikt. Det har dock inte gått att hitta en geografiskt lämplig uppdelning som ger en tillräckligt stor östlig del.

Beslutsunderlag

Tabell över distrikt utan ändringar samt med ändringar enligt förslag

Karta över de föreslagna distrikten samt antal röstberättigade

Ärendets behandling

Valnämnden diskuterade och fattade beslut om inriktning för det fortsatta arbetet med valdistrikt 2021-03-09, § 7: Valnämnden ger förvaltningen i uppdrag att fortsätta arbetet med att ta fram förslag till valdistrikt med inriktning enligt det redovisade förslaget. Förslag till valdistrikt behandlas på valnämndens sammanträde 2021-08-10 inför behandling i kommunstyrelsen samt fullmäktige 2021-09-14.

Valnämnden behandlade förslag till distrikt 2021-08-10, § 11, och lämnade förslag till beslut: Valnämnden föreslår att kommunfullmäktige föreslår att länsstyrelsen beslutar om kommunens indelning i valdistrikt enligt *Tabell över distrikt med ändringar enligt förslag*.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Valnämndens ordförande Camilla Strandman (C) föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen i Uppsala län, [REDACTED] med kopia till Arne Åhman
[REDACTED]

Dnr KS-2021-459

§ 207. Resultat av arbetsmiljöverkets inspektion av kommunens arbetsmiljöarbete

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Arbetsmiljöverket har under våren 2021 inspekterat kommunens arbetsmiljöarbete. Inspektionsmeddelandet inkom i juni. För närvarande utformas en handlingsplan för att åtgärda de brister som Arbetsmiljöverket identifierat. Uppföljning från Arbetsmiljöverkets sida kommer att ske under våren 2022.

Beslutsunderlag

Arbetsmiljöverkets inspektionsmeddelande 2020/011469, 2021-06-19.

Ärendets behandling

Inspektionsmeddelandet anmäldes till kommunstyrelsen 2021-06-29, § 202.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef HR Pauliina Lundberg och HR-strateg Jenny Nolin föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Verksamhetsstöd, HR: Pauliina Lundberg, Michaela Thorelius, Jenny Nolin.

Dnr KS-2021-524

§ 208. Uppdrag att revidera kommunens arbetsmiljöpolicy

Beslut

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att revidera arbetsgivaren Östhammar kommuns *Arbetsmiljöpolicy* i enlighet med redovisat förslag.

Tidsplan är att policyn ska antas på fullmäktige i februari 2022.

Ärendebeskrivning

Enligt riktlinje för styrdokument ska en behovsanalys göras innan framtagande eller revidering av politiskt antagna styrdokument.

Behovsanalysen ska besvara frågorna:

- Vad är relationen till lagstiftning och nationella eller regionala styrdokument? På vilket sätt förtydligar vårt lokala styrdokument hur vi ska följa dessa?
- Vad är relationen till andra styrdokument i kommunen?
- Bör det nya styrdokumentet snarare ske genom revidering och komplettering av ett befintligt styrdokument?
- Vilken politisk vägledning ska styrdokumentet ge? (Om ingen – behövs ej styrdokument på politisk nivå.)
- Vilka resurser krävs för framtagandet av styrdokumentet?
- Vilken verksamhet/verksamheter tar fram och förvaltar styrdokumentet?
- Väntade ekonomiska konsekvenser av styrdokumentet? (Både ökade kostnader t.ex. om en ambitionsnivå höjs över lagkraven och besparingar t.ex. om återkommande utredningsbehov försvinner tack vare ökad styrning. Endast övergripande resonemang, exakta siffror väntas ej i detta skede.)

Arbetsmiljöverket har inspekterat kommunens arbetsmiljöarbete under våren 2021. En av bristerna som Arbetsmiljöverket identifierat är att kommunens arbetsmiljöpolicy antogs 1993 och att den därför kan antas vara inaktuell utifrån dagens arbetsmiljö. Arbetsmiljöverket kräver att kommunen tar fram en aktuell arbetsmiljöpolicy och gör den känd för alla medarbetare.

Arbetsgivare ska enligt 5§ AFS 2001:1 (Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete) ha en arbetsmiljöpolicy som visar arbetsgivarens övergripande målsättning, viljeinriktning och medel för det långsiktiga arbetet som man har med verksamhetens arbetsmiljö. Det ska vara ett dokument som beskriver hur arbetsgivaren vill ha det och hur en når dit.

Arbetsmiljöpolicyen är ett normerande dokument som pekar ut riktningen och strategin för kommunens arbetsmiljöarbete. Andra interna styrdokument på arbetsmiljöområdet är framförallt *Riktlinjer gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter* men också *Policy för likabehandling och mångfald på jobbet* samt flera olika rutiner. Ingen av dem kan dock fungera som ersättning för en arbetsmiljöpolicy. Den befintliga arbetsmiljöpolicyen bör därför revideras.

Kommunstyrelsen

Arbetet med att revidera arbetsmiljöpolicyen kan bli en naturlig fortsättning på planen för sänkt sjukfrånvaro och insatsen för ett stärkt medarbetarskap som kommunledningsförvaltningen redan arbetar med. I en reviderad policy kan nyfunna kunskaper och insikter om arbetssätt och strategier för god arbetsmiljö och låg sjukfrånvaro tas tillvara och hållas vid liv. Den reviderade arbetsmiljöpolicyen blir då en utgångspunkt för arbetsmiljöarbetet på alla nivåer i organisationen, och kan fungera som en språngbräda för samtal, vägval och prioriteringar i vardagen såväl som i mer strategiska sammanhang. I förlängningen bidrar en god arbetsmiljö positivt till kvalitet, ekonomi och att Östhammars kommun uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

Revideringen och implementeringen beräknas kräva 3 arbetsdagar för HR som leder arbetet. Representanter från kommunledningen (tjänstemannaorganisationen) och fackliga organisationer deltar också i arbetet inom ramen för befintliga forum (såsom skyddskommitté respektive ledningsgrupper eller chefsdialog).

Beslutsunderlag

Östhammars kommuns arbetsmiljöpolicy: [Arbetsmiljöpolicy \(osthammar.se\)](https://osthammar.se)

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef HR Pauliina Lundberg och HR-strateg Jenny Nolin föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Handläggare: Verksamhetsstöd, HR: Pauliina Lundberg, Michaela Thorelius, Jenny Nolin

Kommunförvaltningens ledningsgrupp för kännedom, via Kersti Ingemarsson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-329

§ 209. Redovisning sjukfrånvaro

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av presentationen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av statistik för sjukfrånvaro kvartal 2 2021.

Beslutsunderlag

Presentation

Ärendets behandling

Personalutskottet fick redovisning av sjukfrånvaro första kvartalet och pågående åtgärder 2021-05-11, § 27.

Beslutet skickas till

Lednings- och verksamhetsstöd, HR: Pauliina Lundberg och Jenny Nolin

Dnr KS-2020-335

§ 210. Statusrapportering uppdrag om sänkt sjukfrånvaro

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av presentationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens personalutskott fattade under våren 2020 beslut om att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att vidta åtgärder för att sänka sjukfrånvaron. I april 2020 informerades personalutskottet om förslag på åtgärder att vidta för att sänka sjukfrånvaron i Östhammars kommun. Huvudsakliga mål är att:

- Minska antalet nya sjukskrivna
- Få tillbaka dem som är sjukskrivna
- Förkorta sjukskrivningstiderna

För att nå målet med att sänka och stabilisera sjukfrånvaron har tre åtgärder prioriterats:

- Förbättra arbetsmiljöarbetet med fokus på friskfaktorer
- Ett närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap/med rätt förutsättningar
- Bättre arbetslivsinriktad rehabilitering

Den 8 juni gjordes en statusrapportering av arbetet med att sänka sjukfrånvaron inom Sektor omsorg. Denna rapportering rör vårens pilot med ett nytt arbetssätt som ska stärka friskfaktorer på Sektor bildning.

I korthet innebär det att cheferna får lära sig mer om hur friskfaktorerna fungerar och får testa metoder för att stärka två av dem: Först *Närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap* och sedan *Delaktighet och påverkansmöjligheter*. Samtidigt får även kommunens ledningsgrupp lära sig mer om friskfaktorerna och undersöker på vilket sätt de kan stärkas för hela kommunen.

När vi arbetar med friskfaktorerna försöker vi inte åtgärda specifika problem eller risker. Vi jobbar istället främjande och till viss del förebyggande, inte efterhjälpande.

I piloten deltar alla chefer inom sektor bildning i totalt 7 workshopar mellan mars – oktober. För varje workshop får cheferna lära sig mer om friskfaktorerna och hur chefer kan gå tillväga för att stärka dem i sin egen vardag. Till vår hjälp har vi Suntarbetslivs resursteam (Suntarbetsliv är en ideell förening som ägs och drivs i samverkan mellan kommun- och regionsektorns fackliga organisationer och arbetsgivare. Suntarbetsliv finns för att främja samarbete mellan chefer, medarbetare och skyddsombud i arbetet för friska arbetsplatser. Verksamheten erbjuder stöd, verktyg och metoder baserad på forskning och beprövad erfarenhet för ett väl fungerande arbetsmiljöarbete.). Av dem får vi stöd, vägledning och dessutom håller de i alla workshopar.

Kommunstyrelsen

Under försommaren har piloten (arbetssättet så långt) utvärderats av chefer, ledningsgruppen, fackliga representanter och HR. Utifrån det har ledningsgruppen gett HR i uppdrag att utvidga friskfaktorarbetet i hela kommunen.

Beslutsunderlag

Presentation

Ärendets behandling

Beslut 2020-04-28, § 16:

Kommunstyrelsens personalutskott ger i uppdrag åt kommunledningsförvaltningen att vidta åtgärder för att sänka sjukfrånvaron

Kommunstyrelsens personalutskott lyfter in följande inför beslut om styrtalet inför 2021:

- ett förslag på nytt styrtalet kopplat till strategiskt inriktningsområde Attraktiv och växande kommun. Styrtalet som föreslås är sjukfrånvaron (totalt) på Östhammars kommun jämfört med medelvärdet för kommunernas sjukfrånvaro (totalt) i SKR:s obligatoriska sjukfrånvaroredovisning

Målet är att Östhammars kommuns sjuktal för 2021 ska ligga max 1 %-enhet över medelvärdet för kommunernas sjukfrånvaro och att sjuktal för 2022 ska ligga i nivå med medelvärdet för kommunernas sjukfrånvaro.

Kommunstyrelsens personalutskott lyfter in följande att beakta i arbetet med inför budget 2021:

- finansiering av motsvarande en årsarbetskraft, 700 tkr, för aktivt arbete med att stödja i åtgärderna samt
- finansiering av inköpta tjänster från företagshälsa i samma syfte, 150 tkr.

Information om sjukfrånvaro och statusrapporter 2020-08-18, § 23, 2020-10-27, §§ 29 och 30, 2021-05-11, § 27 och 2021-06-08, § 31.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef HR Pauliina Lundberg och HR-strateg Jenny Nolin föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Verksamhetsstöd, HR: Pauliina Lundberg, Elin Söderlind, Jenny Nolin.

Dnr KS-2021-10

§ 211. Information från socialnämnden

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information från socialnämndens verksamhet.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Socialnämndens ordförande Lisa Norén (S), sektorchef omsorg Lina Edlund, verksamhetschef myndighet Yvonne Wahlbeck och ekonom Torbjörn Nyqvist föredrar ärendet.

Information om coronaläget, vårdcentrum, organisationsomställningen trygg och hållbar äldreomsorg, sommarbemanningen, ärendeinflöde för de olika delarna av myndighetsutövningen, ärendeinflöde öppenvård, det ekonomiska läget där nämnden visar på underskott och tre åtgärder genomförs: organisationsomställningen trygg och hållbar, översyn av boenden och insatser inom LSS samt hemmaplanslösningar barn och unga.

Dnr KS-2020-105

§ 212. Antagande av inköps- och upphandlingspolicy för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige antar inköps- och upphandlingspolicy för Östhammars kommun.

Reservationer

Pär-Olof Olsson (M), Lennart Owenius (M), Lars O. Holmgren (BoA), Irmeli Bellander (L) och Ylva Lundin (SD)

Ärendebeskrivning

Föreligger förslag till inköps- och upphandlingspolicy för Östhammars kommun.

Syftet med denna policy är att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges prioriterade mål (kommunens mål) såväl som de nationella inköpsstrategiska målen. Upphandling som ett strategiskt verktyg ska bidra till att kommunens ekonomiska resurser nyttjas effektivt.

Inköps- och upphandlingspolicyn beslutas och revideras av kommunfullmäktige i Östhammars kommun.

Beslutsunderlag

Förslag till inköps- och upphandlingspolicy

Ärendets behandling

Förvaltningen fick i uppdrag att revidera inköspolicyn av kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-02-11, § 71.

Vid arbetsutskottet diskuterades vissa justeringar, som förts in i dokumentet innan utskick till kommunstyrelsen.

Fullmäktige 2021-04-27, § 68, beslutade att återremittera ärendet för ytterligare utredning av arbetsrättsliga förhållanden. (Majoritetsåterremiss.)

Vid beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-05-25, § 100, yrkade Ylva Lundin (SD) att ärendet ska återremitteras. Yrkandet avslogs. Ylva Lundin (SD) reserverade sig och lämnade skriftlig reservation:

Längden på det här dokumentet (3 sidor) är i strid med kommunens eget regelverk för styrande dokument som säger att en policy ska vara kortfattad; ”normalt ett fåtal rader, aldrig mer än en sida”. Om kommunledningen förväntar sig att organisationen ska följa de egna styrdokumenterna, måste man nu föregå med gott exempel och återremittera detta dokument så att administrationen kan se till att det följer de interna regelverken.

Dokumentet föreskriver på flertal ställen att LOU och svensk lagstiftning i övrigt ska följas vid upphandlingar. Det bör vara en självklarhet att kommunen ska följa Sveriges lagar och

Kommunstyrelsen

att man därför inte behöver skriva ett policydokument för varje lag som ska följas, något som annars leder till en oändlig byråkrati.

Avsnittet om ekologisk och social hållbarhet pålägger organisationen en enorm undersökningsplikt och leder till oförutsägbara konsekvenser och måste därför utgå. Exempel på val som undandras politisk styrning med ovan nämnda formulering är att tjänstemännen vid elupphandlingen valt ett nationellt kriteriesystem som exkluderar kärnkraftsproducerad el samt att man vid bilupphandling premierar elbilar. Begreppet social hållbarhet innehåller dessutom element som pekar mot en socialistisk samhällsordning, något som inte stöds av folkflertalet.

Vi yrkar återremiss för korrigeringar i enlighet med ovanstående.

Vid beredning i kommunstyrelsen 2021-06-01, § 143, yrkade Ylva Lundin (SD) att ärendet återremitteras med samma motivering som på arbetsutskottet. Kommunstyrelsen beslutade att avslå yrkandet. Ylva Lundin (SD) och Bo Persson (SD) reserverade sig till förmån för eget yrkande. Pär-Olof Olsson (M), Lennart Owenius (M) och Lars O. Holmgren (BoA) avstod från att delta i beslutet. Kommunstyrelsens förslag till fullmäktige var: Kommunfullmäktige antar inköps- och upphandlingspolicy för Östhammars kommun. Beslutet innebär även att fullmäktige godkänner *Riktlinje för upphandling samt direktupphandling* som kommunstyrelsen antagit 2021-04-13, § 95.

Kommunfullmäktige behandlade ärendet 2021-06-15, § 98. Ylva Lundin (SD) och Pär-Olof Olsson (M) yrkade återremiss. Kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet med motivering: Enligt nyligen antagna riktlinjer ska ett policydokument rymmas på en sida, för att vara en tydligt grund för framtagande av riktlinjer. Kommunstyrelsen har att anta nya riktlinjer under försommaren. En samlad översyn av policy och riktlinjer motiverar en återremiss.

Vid beredning i arbetsutskottet 2021-08-24, § 170, yrkade Margareta Widén Berggren (S) och Tomas Bendiksen (S) bifall. Pär-Olof Olsson (M) avstod från att delta i beslutet.

Dagens sammanträde

Yrkanden

Pär-Olof Olsson (M), Lennart Owenius (M), Lars O. Holmgren (BoA), Irmeli Bellander (L) och Ylva Lundin (SD) yrkar: I enlighet med nyligen antagna riktlinjer ska ett policydokument rymmas på en sida, för att vara en tydligt grund för framtagande av riktlinjer. Majoriteten har inte hörsammat oppositionens yrkande om en samlad översyn av policyn och riktlinjer.

Margareta Widén Berggren (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på bifallsyrkandet mot ändringsyrkandet och finner att kommunstyrelsen bifaller bifallsyrkandet.

Beslutet skickas till

Samtliga sektorer, sektorchefer

Samtliga verksamheter under sektorerna, verksamhetschefer

Webbredaktör för publicering på kommunens webbplats, sida styrande dokument

Dnr KS-2020-105

§ 213. Antagande av Riktlinje för upphandling samt direktupphandling i Östhammars kommun

Beslut

Kommunstyrelsen antar Riktlinje för upphandling samt direktupphandling i Östhammars kommun. Beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige antar den policy som riktlinjen utgår från. (Bilaga 1)

Ärendebeskrivning

Föreligger reviderad riktlinje för upphandling samt direktupphandling i Östhammars kommun. Riktlinjen beskriver hur Östhammars kommuns nämnder och verksamheter ska genomföra upphandlingar och avrop samt direktupphandlingar i enlighet med kommunens inköps- och upphandlingspolicy.

Kommunstyrelsen som ansvarig för all upphandling inom kommunen ansvarar för antagande och revidering av riktlinjerna.

Beslutsunderlag

Förslag till riktlinje

Ärendets behandling

Förvaltningen fick i uppdrag att revidera inköspolicyn av kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-02-11, § 71.

Vid arbetsutskottet diskuterades vissa justeringar, som förts in i dokumentet innan utskick till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen 2021-04-13, § 95, beslutade att anta Riktlinje för upphandling samt direktupphandling i Östhammars kommun under förutsättning att kommunfullmäktige antar förslag till inköps- och upphandlingspolicy vid kommunfullmäktiges behandling av ärendet 2021-04-27.

Policyn har återremitterats och behandlas parallellt med riktlinjerna.

Vid beredning i arbetsutskottet 2021-08-24, § 171, yrkade Margareta Widén Berggren (S), Tomas Bendiksen (S) och Josefine Nilsson (C) bifall. Pär-Olof Olsson (M) avstod från att delta i beslutet.

Dagens sammanträde

Stycket högst upp på s. 5 förstärks med en ruta.

Beslutet skickas till

Samtliga sektorer, sektorchefer

Samtliga verksamheter under sektorerna, verksamhetschefer

Webbredaktör för publicering på kommunens webbplats, sida styrande dokument

Dnr KS-2021-350

§ 214. Riktlinjer för miljökrav för nybyggnationer

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att som fastighetsägare arbeta efter kraven som ställs på nivå silver vid nybyggnation, enligt Miljöbyggnads värden som redovisas i bilaga. (Bilaga 2)

Östhammars kommun avstår dock från att certifiera fastigheterna till Miljöbyggnad Silver.

Riktlinjerna ska börja användas vid kravställning på nybyggnationer med omedelbar verkan efter beslut fattats.

Uppföljning av att miljökraven fortfarande uppfylls läggs in i driftsinstruktionerna för respektive byggnad med ett intervall av tre år från byggnadens slutbesiktningsdatum.

Ärendebeskrivning

Det finns idag inte en riktlinje på vilken nivå kraven ska ligga på för en nybyggnation mer än att det ska uppfylla Boverkets Byggregler (BBR) krav. Östhammars kommun har antagit ett beslut om att sänka den totala energiförbrukningen med 10 % och det beslutet påverkar även nyproduktionen av verksamhetslokaler där BBR är det krav som vi utgår ifrån. Östhammars kommun undertecknade även 2020 ett sk hållbarhetslöfte för klimatet med flera andra aktörer i kommunen och länet som till stora delar påverkar byggnationer. För att underlätta processen med nybyggnationer, tillbyggnationer och ombyggnationer så är ett beslut kring nivån på miljökrav väldigt underlättande för projektprocessen.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Beskrivning av miljökrav

Ärendets behandling

Uppdraget lämnades som ett tilläggsuppdrag till uppdraget att ta fram en finansierings- och investeringspolicy, kommunstyrelsen 2020-05-19, § 132: Ta fram förslag till riktlinjer för miljökrav för nybyggnation.

Beslutet skickas till

Sektor verksamhetsstöd, verksamhet intern fastighetsservice: Lasse Karlsson, Fredrik Nyman, byggprojektledare

Dnr KS-2021-457

§ 215. Utökat verksamhetsområde för VA Film 9:19, del av

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att utöka det kommunala verksamhetsområdet för Film 9:19 (del av), Detaljplan 3.28 för vatten och avlopp och omfattas av lagen om allmänna vattentjänster och ABVA i enlighet med förslag från Östhammar Vatten 2021-06-10.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen fattade den 23 mars 2021, § 43 (KS 2021-173) inriktningsbeslut om att stödja detaljplan 3.28 för Film 9:19, del av, med kommunalt vatten och avlopp och överlämna ärendet till Östhammars vatten för beredning.

Östhammars Vatten har tillsammans med Östhammars kommun samberett ärendet och har överlämnat förslag till underlag för införlivande i verksamhetsområde för kommunalt vatten och spillvatten.

Beslutsunderlag

Underlag från Östhammar Vatten AB: missiv, karta och protokoll från styrelsemöte

Ärendets behandling

Östhammar Vatten AB:s styrelse behandlade ärendet 2021-06-10, § 33, och beslutade att föreslå fullmäktige att besluta att utöka verksamhetsområde för vatten och spillvatten i enlighet med bilaga 1 (den bifogade kartan).

Beslutet skickas till

Planenheten Östhammars kommun: Cecilia Willén Johansson/Senny Ennerfors

Östhammars vatten AB och Gästrike Vatten AB

██

██

Dnr KS-2021-529

§ 216. Formas-projekt Blå tillväxt för minskad övergödning

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Östhammars kommun deltar i den ansökan SLU Aqua avser att skicka in till Formas inom utlysningen Blå innovation – Förberedande projekt 2021 i syfte att tillsammans med kommunen studera möjligheten för både ekonomiskt och ekologiskt hållbar skörd av bioresurser som kan förbättra miljön i kustområden, med fokus på vass och karpfisk/spigg. Deltagandet innebär att kommunen bidrar med tid, engagemang och kunskap i projektet. (Bilaga 3)

Förvaltningen får i uppdrag att utreda vilka tjänstepersoner som bör delta i projektet för kommunens räkning utifrån flera perspektiv som vattenkvalitet, gröna/blåa näringar och landsbygdsutveckling.

Ärendebeskrivning

SLU Aqua bedriver forskning, övervakar den akvatiska miljön och utvecklar kunskap, utbildning och biologisk rådgivning inom sötvatten och saltvatten. I Öregrund finns Kustlaboratoriet som är en av institutionens avdelningar. Östhammars kommun har under sommaren 2021 fått en förfrågan om intresset att delta som part i ett projekt med fokus på att undersöka möjligheterna att använda bioresurser som del i en blå tillväxt, samtidigt som det skulle kunna påverka övergödda havsvikars övergödningsproblem.

Ett projektdeltagande skulle för kommunens räkning innebära ett aktivt deltagande i projektet genom tid för handläggare och chefer och troligtvis även politiker. Det handlar om att sitta med i en styrgrupp, delta i aktiviteter och informationsmöten etc. Omfattningen beräknas preliminärt ca 10 % av en heltid under de 15 månader projektet pågår. Projektet kommer söka ekonomisk ersättning för tiden som kommunen lägger in. I utkastet till ansökan som bifogas beskrivs att projektet skulle kunna påbörjas 1 december 2021. I projektet finns kopplingar till vattenkvalitet, gröna/blåa näringar samt landsbygdsutveckling.

Östhammars kommun har under många år själv initierat och deltagit i projekt, förstudier och utredningar gällande vattenkvaliteten i Östhammarsfjärden och Granfjärden. Fortfarande finns enligt flera experter inom hav och vatten, ytterligare en del att räkna på och beskriva innan t.ex. en fullskalig bottenbehandling med aluminium eller annan bindare, bör genomföras, även om mindre bottenbehandlingar skulle kunna påbörjas.

Under tiden de mätningarna, utredningarna och modelleringarna genomförs, kan projekt som ger andra vinklar på övergödningens effekter och utmaningar i grunda vikar, vara ett sätt att bredda bilden av vad som går att göra för att förbättra vattenkvaliteten i fjärdarna och ge möjligheter för näringslivets gröna och blå näringar att utvecklas i en blå tillväxt.

Beslutsunderlag

1. Förslag Ramstruktur för Formasansökan SLU – Östh kn 2021-08-13

Beslutet skickas till

Kommunförvaltningens ledningsgrupp för ärendefördelning, via Kersti Ingemarsson

Kommunstyrelsen

För anmälan om deltagande samt för kännedom: Sektor samhälle: Camilla Andersson, Marie Berggren, Elin Dahm, Ulf Andersson

Dnr KS-2021-180

§ 217. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner inkomna redovisningar av partistöd samt att partistöd utbetalas för år 2022 till samtliga partier i fullmäktige.

Ärendebeskrivning

Utbetalningen av partistöd regleras i kommunallagens 4 kapitel och Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Kommunfullmäktige ska årligen besluta om utbetalning av partistöd. De partier som tar emot partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet används för det ändamål som beskrivs i kommunallagen: stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. En särskild granskare som mottagaren av partistödet utser ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts, även denna redovisning ska lämnas in. Handlingarna ska lämnas in senast sex månader efter räkenskapsårets utgång, dvs. för perioden 2020-01-01 till 2020-12-31 ska handlingarna ha lämnats innan 2021-06-30.

För 2020 har samtliga partier som har mandat i fullmäktige lämnat någon form av redovisning och granskningsrapport. Ett underlag har lämnats dagen efter sista dag för inlämning (granskning för M). Kommunens regler innehåller ingen bestämmelse om den exakta utformningen av redovisningen. Om redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § tredje stycket kommunallagen inte lämnats in i tid kan kommunfullmäktige besluta att inget stöd betalas ut för nästkommande år. Påminnelse skickades ut till de partier som inte lämnat handlingar 2020-06-30.

Beslutsunderlag

Inlämnade handlingar från samtliga partier

Regler för kommunalt partistöd via kommunens [webbplats](#)

Ärendets behandling

Fullmäktiges presidium har godkänt föreliggande förslag till beslut till kommunstyrelsen.

Beslutet skickas till

Samtliga gruppledare i fullmäktige

Verksamhet ekonomi

Dnr KS-2021-520

§ 218. Bekräftelse av representation i kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av avgående ersättare.

Kommunstyrelsen bekräftar följande organisations val av ersättare:

PRO Dannemora	Ann-Louise Eriksson	~~Sören Nyström~~ Ingvar Skönstrand
---------------	---------------------	---

Ärendebeskrivning

Enligt reglemente ska kommunstyrelsen fastställa antal ledamöter och ersättare från handikapp och pensionärsorganisationer i kommunen som ska ingå i rådet. Organisationerna som ingår i rådet ska lämna sina förslag på ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen som bekräftar valen.

PRO Dannemora har lämnat nominering, se förslag till beslut.

Sören Nyström slutar sitt uppdrag som ersättare och ersätts med Ingvar Skönstrand.

Beslutsunderlag

[Reglemente](#) för Kommunala pensionärsrådet och kommunala rådet för funktionsnedsatta

Beslutet skickas till

- Berörda ersättare
- PRO Dannemora, [REDACTED]
- Sekreterare för rådet Kersti Ingemarsson

Dnr KS-2021-545

§ 219. Kurser och konferenser, Workshop om radioaktivt avfall

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Jacob Spangenberg (C) deltar på workshopen.

Ärendebeskrivning

Kommunen har fått en inbjudan till en workshop om vad lokala intressenter behöver för information kring säkerhetsfrågor rörande hantering av radioaktivt avfall. Workshopen är i Schweiz 2021-10-12 och sista dag för anmälan är 2021-09-15.

Beslutsunderlag

Inbjudan

Ärendets behandling

Ärendet har ej beretts i utskott.

Beslutet skickas till

Sektorsamordnare för anmälan och resebokningar

Dnr KS-2021-206

§ 220. Granskning om förslag till detaljplan för industriområde i Hargshamn, fastigheten Hargshamn 3:8 med flera

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Detaljplan för Hargshamn 3:8 med flera är på granskning mellan 26 juli och 23 augusti 2021.

Syftet med denna plan är att anvisa expansionsområden befintlig industriverksamhet. Det betyder att mark för industriändamål utvidgas mot söder, norr och öster, jämfört med den hittills gällande detaljplanen.

Beslutsunderlag

Kommunens webbplats, detaljplaner <http://www.osthammar.se/detaljplaner>

Beslutet skickas till

Bygg- och miljönämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-10

§ 221. Information från gemensamma nämnder, bolag och förvaltningen

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor, sammanträden som styrelsens ledamöter deltagit i och övrig information.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Lennart Owenius (M) och Margareta Widén Berggren (S) informerar från Räddningsnämnden.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-64

§ 222. Delegationsbeslut

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Protokoll från kommunstyrelsens utskott finns i arbetsrummet.

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2021-07-07	Verksamhetschef växande kommun Marie Berggren	Föra talan vid lantmäteriförrättningar: Godkännande av förrättning, fastighetsbestämning, KS-2021-244
2021-02-01 och 2021-06-10	Verksamhetschef måltid Anneli Wallén	Personalfrågor: anställningar och lön
2021-07-09	Verksamhetschef upphandling Inger Modig Lind	Personalfrågor: anställning och lön
2021-05-31 och 2021-06-21	Sektorchef omsorg Lina Edlund	Personalfrågor: avstängning och varning
2021-06-21 till och med 2021-08-16	Verksamhetschef upphandling Inger Modig Lind	Upphandlingsärenden: tilldelningsbeslut, avbrytanden och överprövningar
2021-01-01 till och med 2021-06-21	Verksamhetschef kommunikation och kundtjänst Marianne Pahlson	Personalfrågor: anställningar, lön, tjänstledighet

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Protokoll från kommunstyrelsens utskott finns i arbetsrummet.

Kommunstyrelsen

§ 223. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens bolag, stiftelser och andra organ där kommunen är representerad.

Protokoll från extra bolagsstämma i Hargs Hamn AB

Diarienummer: KS-2021-273

Ärenden som behandlade var bland annat val av styrelse, nyemission av aktier och beslut om ny bolagsordning.

Årsredovisning för Stiftelsen Gräsöfonden för 2020

Diarienummer: KS-2021-489

Årsredovisning med förvaltningsberättelse, ekonomisk information och revisionsberättelse.

Upplandsstiftelsens årsrapport för 2020

Diarienummer: KS-2021-523

Upplandsstiftelsen verkar för att underlätta och stimulera allmänhetens friluftsliv och bevara och skydda den uppländska naturen. Upplandsstiftelsen är en ideell förening. Region Uppsala och alla länets kommuner är våra medlemmar.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

§ 224. Anmälningssärenden, rapporter med mera

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

Yttrande från miljöorganisationer gällande remissen från Regeringen om att fatta beslut om Clab separat från kärnbränsleförvarsansökan

Diarienummer: KS-2020-464

Remissvar från Naturskyddsföreningen, Jordens Vänner och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) med synpunkter på att avgörandet som avser Clab fattas i ett separat beslut i regeringens prövning av kärnbränsleförvarsansökan enligt miljöbalken (M2018-00217/Me) och kärntekniklagen (M2018/00221/Ke)

Dom gällande laglighetsprövning av fullmäktigebeslut

Diarienummer: KS-2020-517

Dom från Förvaltningsrätten i Uppsala 2021-07-07. Laglighetsprövningen rör fullmäktiges beslut om folkomröstning i frågan om slutförvar av uttjänt kärnbränsle 2020-06-09. Det som prövats är om kommunstyrelsen får lägga fram flera förslag till beslut. Förvaltningsrätten anser att det av lagtexten inte framgår någon begränsning för hur många förslag kommunstyrelsen kan lägga fram till ett beslut. Syftet med kap. 28 § andra stycket KL måste istället förstås som att styrelsen har ansvar för att lägga fram åtminstone ett förslag till beslut i varje ärende, men inte innebär någon begränsning i antalet förslag som läggs fram.

Aktuellt i slutförvarsfrågan

Diarienummer: KS-2021-10

Rapport för perioden 2021-06-29 till och med 2021-09-28. Senaste nytt om slutförvarsansökningarna och övrig aktuell information.

Rapport från Mälardalsrådet om Samlad nyttoanalys av Storregional systemanalys 2020

Diarienummer: KS-2021-10

Rapporten visar mervärdet som skapas om de de prioriterade åtgärderna inom ramen för Mälardalsrådets storregionala En Bättre Sits-samarbete genomförs fram till 2030. Analysen visar att den samhällsekonomiska nyttan av åtgärderna uppgår till över 96,1 miljarder kronor.

Kommunstyrelsen

Rapport från verksamhet upphandling

Diarienummer: KS-2021-236

Rapport för perioden 2021-04-02 till och med 2021-08-23. Information om upphandlingsärenden, branschdialog, aktiviteter och förändringar i personalen.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-377

§ 225. Anmälningssärende, Samtliga kommunala bolags årsredovisningar 2020 – Dannemora Gruvfastigheter AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige tar del av årsredovisning för Dannemora Gruvfastigheter AB 2020.

Ärendebeskrivning

Komplettering av tidigare redovisning.

Följande bolag har kommunen något ägande i:

- a) Dannemora Gruvfastigheter AB
- b) Östhammar Vatten AB
- c) Gästrike Vatten AB
- d) Hargs Hamn AB
- e) Visit Roslagen AB
- f) Gimo utbildnings AB
- g) Inera, litet ägande (fem aktier)

Årsredovisningarna ska läggas fram på bolagens ordinarie bolagsstämma.

Bolagen Östhammar Industrifastigheter AB och Östhammar vård och omsorg AB är likviderade.

Ärendebeskrivning

Vid fullmäktige 2021-06-15, § 109, beslutade fullmäktige att ta del av årsredovisningar för hel- och delägda bolag 2020. Följande handlingar redovisades:

- a) Dannemora Gruvfastigheter AB (revisionsberättelse).
- b) Östhammar Vatten AB (protokoll årsstämma, årsredovisning, revisionsberättelse)
- c) Gästrike Vatten AB (protokoll årsstämma, årsredovisning)
- d) Hargs Hamn AB (årsredovisning, revisionsberättelse)
- e) Visit Roslagen AB (årsredovisning)

Dannemora Gruvfastigheter AB hade inte genomfört bolagsstämma.

Beslutsunderlag

Dannemora Gruvfastighets Aktiebolag Årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari-31 december 2020.

Protokoll från bolagsstämma 2021-06-29

Beslutet skickas till

Dannemora Gruvfastigheter AB via verksamhet ekonomi

Dnr KS-2021-464

§ 226. Anmälningssärende, Regeringens beslut om Clab

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av beslutet.

Ärendebeskrivning

Regeringens beslut.

Beslutsunderlag

Regeringens beslut 2021-08-26:

Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall; nu fråga om Centralt mellanlager för använt kärnbränsle (Clab)

Tillstånd enligt lagen om kärnteknisk verksamhet till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall; nu fråga om Centralt mellanlager för använt kärnbränsle (Clab)

Ärendets behandling

Östhammars kommun har yttrat sig i ärendet, KF 2021-07-06 § 121

Upprops- och voteringslista kommunstyrelsen

Sida 1

Datum: 2021-08-31

	Närvarande		Tjänstgörande ers.	Ärende nr			Ärende nr		
	JA	NEJ		JA	NEJ	AVSTÅR	JA	NEJ	AVSTÅR
Widén-Berggren Margareta, 1:e vice ordförande	x								
Bendiksen Tomas, Ledamot (S)	x		Närvarar ej §§ 206-210, 217-226 Anna Frisk (S) tjänstgör						
Lamell Roger, Ledamot (S)	x								
Norén Lisa, Ledamot (S)	x								
Spangenberg Jacob, Ordförande (C)	x								
Alm Bertil, Ledamot (C)		x	Josefine Nilsson (C) tjänstgör						
Olsson Pär-Olof, 2:e vice ordförande (M)	x								
Owenius Lennart, Ledamot (M)	x								
Holmgren Lars O, Ledamot (BOA)	x								
Wahlsten Martin, Ledamot (SD)		x	Irmeli Bellander (L) tjänstgör						
Lundin Ylva, Ledamot (SD)	x								
Lennström Jonas, Ersättare (S)	x								
Frisk Anna, Ersättare (S)	x		Tjänstgör §§ 206-210, 217-226						
Grehn Ann-Charlotte, Ersättare (S)	x								
Muhonen Mika, Ersättare (S)	x								
Abrahamsson Inger, Ersättare (C)	x								
Nilsson Josefine, Ersättare (C)	x		Tjänstgör						
Sjöberg Fabian, Ersättare (M)		x							
Bellander Irmeli, Ersättare (L)	x		Tjänstgör						
Hagman Lena, Ersättare (KD)		x							
Larsson Stefan, Ersättare (SD)		x							
Persson Bo, Ersättare (SD)		x							

Riktlinje

för Upphandling samt direktupphandling i Östhammars kommun

Antaget av	Kommunstyrelsen
Antaget	2021-08-31 § 213
Ersätter tidigare version	KS 2021-04-13 § 95 och Riktlinjer KS-2017-7
Gäller för	Samtliga verksamheter i kommunen och nämnder
Dokumentansvarig	Upphandlingschef

Omfattning

Denna riktlinje beskriver hur Östhammars kommuns nämnder och verksamheter ska genomföra upphandlingar och avrop samt direktupphandlingar i enlighet med kommunens policy.

All offentlig upphandling i Östhammars kommun ska ske med utgångspunkt från gällande lagstiftning.

De lagar som styr all offentlig upphandling bygger på fem grundprinciper som har sin grund i EU-rätten. Bestämmelserna i upphandlingslagarna ska alltid tolkas mot bakgrund av dem.

Oavsett vilken lag som används vid upphandlingen måste den upphandlande organisationen ta hänsyn till principerna i alla skeden av den offentliga upphandlingen.

De grundläggande upphandlingsprinciperna är:

- icke-diskriminering
- likabehandling
- proportionalitet
- öppenhet
- ömsesidigt erkännande.

Principen om icke-diskriminering

Icke-diskrimineringsprincipen innebär att det är förbjudet att diskriminera leverantörer på grund av nationalitet. Den upphandlande myndigheten eller enheten får inte ställa krav som bara svenska leverantörer känner till eller kan klara av att uppfylla. Det gäller även om organisationen inte förväntar sig anbud av några utländska leverantörer. Lokala leverantörer får inte ges företräde.

Principen om likabehandling

Likabehandlingsprincipen innebär att leverantörer i lika situationer ska behandlas lika. Alla leverantörer ska exempelvis få samma information vid samma tillfälle. Ytterligare ett exempel är att det inte går att acceptera ett anbud som lämnats in för sent, eftersom samma regler och tidsfrister ska gälla alla.

Principen betyder också att leverantörer i olika situationer ska behandlas olika. Till exempel kan leverantörer behöva visa på olika sätt att de kan leverera det som ska upphandlas.

Undantag från huvudregeln om likabehandling är endast möjliga om det finns sakliga skäl för det.

Proportionalitetsprincipen

Med principen om proportionalitet menas att kraven, kriterierna och villkoren i upphandlingen ska vara rimliga i förhållande till det som upphandlas. Kraven ska vara både lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet med upphandlingen. Om det finns flera

alternativ bör den upphandlande myndigheten eller enheten välja det alternativ som är minst belastande för leverantörerna.

Principen om öppenhet

Öppenhetsprincipen (transparensprincipen) innebär att en upphandlande myndighet eller enhet ska agera på ett öppet sätt. Det handlar exempelvis om att inte hemlighålla uppgifter om upphandlingen.

Upphandlingsdokumenten ska vara förutsebara, det vill säga

- klart och tydligt formulerade
- innehålla samtliga krav som ställs
- ha information om hur upphandlingen kommer att genomföras.

På så sätt blir det tydligt för leverantörerna på vilka grunder kontrakt kommer att tilldelas. Principen syftar huvudsakligen till att garantera att det inte förekommer någon risk för favorisering eller godtycke från den upphandlande myndighetens eller enhetens sida.

Principen om ömsesidigt erkännande

Principen om ömsesidigt erkännande innebär att bevis, så som intyg och certifikat, som har utfärdats av en medlemsstats behöriga myndigheter ska gälla också i övriga EU- och EES-länder.

Definitioner

Upphandling: Avser de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller entreprenader genom tilldelning av kontrakt.

Avrop/beställning: Köp på befintliga ramavtal.

Anskaffningsbeslut: Beslut att påbörja upphandling

Tilldelningsbeslut: Val av leverantör i upphandlingen

Avtalstecknande: Signera det slutgiltiga avtalet

Direktupphandling: Upphandling utan krav på anbud i viss form

Östhammars kommuns organisation och ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att kommunens mål uppfylls och att ekonomiska resurser nyttjas effektivt. Kommunstyrelsen samordnar styrningen för all upphandling inom kommunen och ansvarar för revidering av riktlinjerna. Kommunens funktion för upphandling, Verksamhet Upphandling är placerad i Sektor Verksamhetsstöd.

Upphandlingar och avrop ska hanteras på ett professionellt sätt och ska utföras av personer som har kompetens inom området.

Upphandlare

Upphandlingar och avrop genom förnyade konkurrensutsättningar (FKU) över 100 tkr utförs av Verksamhet Upphandling.

Certifierad beställare

Avrop från befintliga ramavtal utförs av personer som är särskilt utsedda för uppgiften, certifierade beställare. Som certifierad beställare ska man ha genomgått kommunens internutbildning till certifierad beställare.

Direktupphandlingar under 100 tkr utförs av personer som genomgått kommunens internutbildning i direktupphandling.

Rollfördelning mellan Verksamhet Upphandling och sektorerna

Verksamhet Upphandling har till uppdrag att bl a :

- Leda och styra kommunens inköps- och upphandlingsverksamhet.
- Ansvara för och fastställa en upphandlingsplan för hela kommunen. Innan fastställande ska planen skickas på remiss till sektorerna som särskilt har att beakta att anskaffningsbeslut finns, om E-handels beställning är aktuellt, om särskilda miljökrav ska ställas i någon specifik upphandling och om förhandling enligt MBL ska genomföras innan upphandling.
- Genomföra alla kommunens annonserade upphandlingar och direktupphandlingar över 100 tkr.
- Genomföra förnyade konkurrensutsättningar (FKU) över 100 tkr.
- Följa upp löpande ramavtal och inleda nya upphandlingar vid fortsatt behov.
- Arbeta med avtalsuppföljningar.
- Vara ett stöd till verksamheterna i upphandlings och inköpsfrågor.
- Bidra till att öka kunskapen om den ”goda affären”.
- Sprida information i upphandlings och inköpsfrågor.
- Ansvara för avtalskatalogen.

Upphandlingar enligt lagen om valfrihetssystem, LOV genomförs av sektor omsorg.

Utöver ovanstående uppdrag ska Verksamhet Upphandling arbeta för att stärka det lokala företagsklimatet i kommunen genom bl a ökad dialog och övriga informations- och utbildningsinsatser. Inför upphandlingar ska som huvudregel dialog föras med leverantörer före, under och efter en upphandling.

Sektorernas ansvar:

- Ta fram ett samlat upphandlingsbehov för hela sektorn inför nästkommande år. Behovet ska lämnas till Verksamhet Upphandling av sektorchef senast den 30 september varje år. Mall för upphandlingsbehov skickas till sektorerna.
- Meddela behov som uppstår och som ej finns med i upphandlingsplanen till Verksamhet Upphandling. Behovet meddelas av sektorchef alternativt verksamhetschef efter delegation av sektorchef.
- Beställning ska göras i god tid. Tid för upphandling kan variera allt från 3-12 månader beroende på typ av upphandling, varför rekommendationen är att kontakt ska tas med Verksamhet Upphandling så snart ett behov uppstår för att gemensamt komma överens om när upphandlingen ska påbörjas.
- Medverka med sakkunnig/referensperson i upphandlingar. Referenspersonen ska avsätta tid för upphandlingen och har bl a ansvar för att utforma kravspecifikationen och stå för sakkunskap kring den vara, tjänst eller entreprenad som ska upphandlas.
- Göra egna avrop från befintliga ramavtal och genomföra direktupphandlingar under 100 tkr. Kommunens internutbildning ”certifierad beställare och utbildning i direktupphandling ska ha genomgått av den som genomför avrop och direktupphandlingar.

Anskaffningsbeslut

Anskaffningsbeslut är ett beslut om att en upphandling ska påbörjas av en vara, tjänst eller entreprenad.

Utgångspunkten för all anskaffning är den fastställda budgeten. Den definierar ramar för de anskaffningsbeslut som är möjliga att fatta.

Beslut fattas i enlighet med kommunens delegation. Sektorchef fattar anskaffningsbeslut inom respektive sektors verksamhetsområde upp till 800 tkr. För upphandlingar över 800 tkr fattar styrelse/nämnd anskaffningsbeslut inom respektive verksamhetsområde.

Vid ramavtalsupphandlingar oavsett belopp fattar Verksamhetschef Upphandling samtliga anskaffningsbeslut.

Tilldelningsbeslut

Tilldelningsbeslut i upphandlingar fattas i enlighet med delegationsordning för kommunstyrelsen.

Avtalstecknande vid verksamhetsspecifikt kontrakt och ramavtal

Verksamhetsspecifikt kontrakt

Upphandlingar >800 - Nämnd

Upphandlingar <800 – Sektorchef alternativt Verksamhetschef och Enhetschef för respektive verksamhet beroende på var budgeterade medel finns och med koppling till attesträtt.

Ramavtal

Upphandlingar oavsett belopp – Verksamhetschef Upphandling

Avtalstrohet

Kommunens anställda är skyldiga att känna till och använda gällande avtal för att säkerställa hög avtalstrohet. Direktupphandling får inte göras på sådant som redan omfattas av existerande avtal. Varje chef ansvarar för att ingångna avtal följs och att avrop/beställningar görs i enlighet med kommunens rutiner. Verksamhet Upphandling ska löpande ta fram uppgifter gällande leverantörstrohet och påtala eventuella brister och identifiera vad det kan bero på och informera direkt till ansvarig sektorchef och verksamhetschef. Information lämnas kontinuerligt till kommunstyrelsens arbetsutskott och kommunstyrelsen.

Ansvarig för och ägande av avtal

Avtalsansvarig

Upphandlare är avtalsansvarig och ansvarar för framtagandet och utformandet av avtalet.

Avtalsägare

Avtalsägare är den chef vars verksamhet är den primära användaren av avtalet.

Riktlinjer för Direktupphandlingar

Direktupphandlingar är mindre forbundna än övriga upphandlingsformer, men ska i likhet med dessa genomföras i enlighet med de fem grundläggande principerna i enlighet med lagen om offentlig upphandling, LOU.

En direktupphandling får genomföras när samtliga tre punkter är uppfyllda:

1. Det saknas avtal för det som ska köpas (kontrolleras i Östhammars kommuns avtalskatalog)
2. Det totala kontraktsvärdet dvs värdet för det som ska upphandlas understiger direktupphandlingsgränsen under ett kalenderår enligt 19 kap. 7 § LOU, 19 kap. 7 § LUF och 15 kap. 6 § LUK.
3. Det sammanlagda värdet av den direktupphandling som ska genomföras och de inköp av varor/tjänster av samma slag som gjorts i kommunen tidigare under året inte överstiger beloppsgränsen för direktupphandling.

Utöver huvudregeln är det även tillåtet att direktupphandla när:

- den upphandlande myndigheten eller enheten har genomfört ett öppet eller selektivt förfarande men inte fått in några lämpliga anbudsansökningar eller anbud,
- den upphandlande myndigheten eller enheten har genomfört ett öppet eller selektivt förfarande men anbuderna är ogiltiga eller inte acceptabla samt vid synnerliga skäl.

Med synnerliga skäl avses synnerlig brådska på grund av oförutsedda omständigheter (tex eldsvåda eller översvämning) som inte kunnat förutses av den upphandlande myndigheten.

Vem har rätt att direktupphandla?

För att få göra en direktupphandling i Östhammars kommun krävs att personen har fått ett bemyndigande från attestberättigad chef. Personen i fråga ska också ha genomgått internutbildningen i direkt upphandling.

En upphandling får inte delas upp i syfte att komma under beloppsgränserna för direktupphandling. Det innebär att direktupphandlingar av samma slag räknas samman.

Genomförande av direktupphandling

Attesterande chef beslutar att ett inköp ska ske genom direktupphandling. Beslutet förutsätter att det kontrollerats att ramavtal saknas i avtalskatalogen och det förmodade värdet av hela inköpet understiger direktupphandlingsgränsen.

Avtalsvärde upp till 10 000 kronor

Om direktupphandlingens värde är lägre än 10 000 kronor väljer den som upphandlar själv (delegaten)

- Hur inköpet ska konkurrensutsättas, kontakta en eller flera leverantörer
- Om direktupphandlingen ska genomföras skriftligt eller muntligt och hur det ska gå till
- Om avtal ska tecknas eller inte

Avtalsvärde 10 001 kronor – 100 000 kronor

Vid direktupphandling avseende varor med avtalsvärden från 10 001 kronor

1. Ta fram ett diarienummer.
2. Ta fram direktupphandlingsblanketten och fyll i ert behov.
3. Utse tre leverantörer som kan leverera, om tre leverantörer ej kontaktas motivera varför på direktupphandlingsblanketten.
4. Maila ekonomi@osthammar.se för kontroll av leverantörerna avseende bl a registrering av mervärdesskatt, arbetsgivaravgifter, innehav av F-skatt samt om eventuella skatteskulder föreligger. Invänta återkoppling.
5. Kontakta (ring/maila) leverantörerna med ert behov. Begär pris på det du behöver och ange när det ska levereras och när leverantören senast ska inkomma med svar om pris.
6. Fyll i direktupphandlingsblanketten med anbudspriser.
7. Meddela (ring/maila) samtliga leverantörer som lämnat in ett pris om vem som kommer att få leverera.
8. Beställ din vara från vinnande leverantör.
9. Lämna handlingar till diariet.
10. Bifoga direktupphandlingsblanketten till fakturan.

Tänk på att alla leverantörer ska få samma information och samma villkor för att kunna lämna sina anbud. Om en fråga ställs av en leverantör och svar lämnas ska de andra leverantörerna delges samma information.

Instruktioner och mallar rörande direktupphandling finns på kommunens intranät.

Vid direktupphandlingar avseende tjänster kontakta Verksamhet Upphandling för vidare vägledning.

Avtalsvärde över 100 000 kronor

- Om direktupphandlingens värde överstiger 100 000 kronor tas kontakt med Verksamhet Upphandling.
- Direktupphandlingar över 100 000 kan genomföras på sektornivå efter bemyndigande från Verksamhetschef Upphandling.
- Annonsering av direktupphandlingen ska övervägas.

Sekretess

Absolut sekretess gäller som huvudregel fram till dess att den upphandlande myndigheten eller enheten har fattat beslut om att tilldela kontraktet till en leverantör eller att avbryta upphandlingen. Det betyder att den upphandlande myndigheten inte får lämna ut några uppgifter om anbudena under själva upphandlingsprocessen till någon annan än den som lämnat uppgiften.

När tilldelningsbeslutet har fattats är huvudregeln att anbud, protokoll och beslut i upphandlingen blir offentliga. Bara i de särskilda situationer som framgår av offentlighets- och sekretesslagen får den upphandlande myndigheten fortsätta att sekretessbelägga uppgifterna.

Relaterade dokument

- Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU
  - Lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, LUF
  - Lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, LUFS
  - Lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, LUK
  - Lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV
  - Östhammars kommuns inköps- och upphandlingspolicy
  - Östhammars kommuns policy och riktlinjer mot mutor, jäv och korruption
-

Riktlinjer för miljökrav för nybyggnationer

Antaget av	Kommunstyrelsen
Antaget	2021-08-31, § 214
Ersätter tidigare version	-
Gäller för	Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig	Verksamhetschef fastighetsdrift

Bakgrund

Det finns idag inte en riktlinje på vilken nivå kraven ska ligga på för en nybyggnation mer än att det ska uppfylla Boverkets Byggregler (BBR) krav. Östhammars kommun har antagit ett beslut om att sänka den totala energiförbrukningen med 10% och det beslutet påverkar även nyproduktionen av verksamhetslokaler där BBR är det krav som vi utgår ifrån. Östhammars kommun undertecknade även 2020 ett sk hållbarhetslöfte för klimatet med flera andra aktörer i kommunen och länet som till stora delar påverkar byggnationer. För att underlätta processen med nybyggnationer, tillbyggnationer och ombyggnationer så är ett beslut kring nivån på miljökrav väldigt underlättande för projektprocessen.

Miljöbyggnad

Det system för arbetet med miljöklassificering som föreslås antas heter Miljöbyggnad och är ett svenskt system för miljöcertifiering. Systemet ägs och utvecklas av Sveriges största organisation för hållbart samhällsbyggande, Sweden Green Council. Miljöcertifiering av en byggnad innebär att miljöarbetet och byggnadens miljöprestanda granskas av tredje part.

Miljöbyggnads indikatorer och områden

1. Värmeeffektbehov

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras och byggs för lågt värmeeffektbehov när det är som kallast under ett normalår

Vad bedöms:

Värmeeffektbehovet i $W/m^2, A_{om}$ vid DVUT

2. Solvärmelast

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras och byggs för att begränsa övertemperaturer och begränsa effektbehovet för komfortkyla under sommarhalvåret

Vad bedöms:

Solvärmelasttalet i W/m^2 golvarea under sommarhalvåret

3. Energianvändning

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, byggs och förvaltas för en låg energianvändning

Vad bedöms;

Byggnadens årliga energianvändning i $kWh/m^2 A_{temp}$ enligt BBR samt mätplan och förvaltningsrutiner

4. Andel förnybar energi

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som använder och efterfrågar energi med förnybart ursprung.

Vad bedöms:

Andel förnybar energi av byggnadens årliga energianvändning

5. Ljud

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, byggs och förvaltas för god ljudmiljö

Bedömning:

Ljudmiljön enligt BBR och de svenska ljudstandarderna samt förvaltningsrutiner

6. Radon

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, förvaltas och byggs för låg radonhalt inomhus

Vad bedöms:

Radonhalt i ineluften i Bq/m³ samt att byggnadsmaterial inte bidrar till förhöjd halt och förvaltningsrutiner

7. Ventilation

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, byggs och förvaltas för god ventilation

Vad bedöms:

Ventilationssystemets kapacitet, luftkvaliteten, donplacering samt förvaltningsrutiner.

8. Fuktsäkerhet

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, byggs och förvaltas för att minska risken för framtida problem orsakade av fukt- och vattenskador

Vad bedöms:

Hantering och åtgärder för fuktsäkerhet under projekterings, bygg och förvaltningsskede samt förvaltningsrutiner.

9. Termiskt klimat vinter

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, byggs och förvaltas för ett bra termiskt klimat vintertid.

Vad bedöms:

Det termiska klimatet utifrån PPD-index vid DVUT samt förvaltningsrutiner

10. Termiskt klimat sommar

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, byggs och förvaltas för ett bra termiskt klimat sommartid.

Vad bedöms:

Det termiska klimatet utifrån PPD-index vid en kritiskt varm och solig dag eller bedömning baserad på indikator 2 samt förvaltningsrutiner

11. Dagsljus

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, byggs och förvaltas för god tillgång till dagsljus.

Vad bedöms:

Dagsljusstillgången bedöms med förenklad metod, dagsljusfaktor eller utblick. För lokaler bedöms även förvaltningsrutiner

12. Legionella

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, byggs och förvaltas utan risk för tillväxt och spridning av legionellabakterier från tappvattensystemet.

Vad bedöms:

Åtgärder för att minska risken för tillväxt och spridning av legionellabakterier samt förvaltningsrutiner

13. Loggbok byggvaror

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader med dokumentation av innehåll i inbyggda byggvaror och byggnadsmaterial

Vad bedöms:

Att inbyggda byggvaror dokumenteras och att deras innehåll deklarerar samt förvaltningsrutiner

14. Utfasning av farliga ämnen

Syfte:

Syftet är att premiera byggnader som projekteras, byggs och förvaltas med så få farliga ämnen i material och byggvaror som möjligt

Vad bedöms:

Förekomst av kandidat-, utfasnings-, hormonstörande- och prioriterade riskminskningsämnen i byggvaror, emissioner av flyktiga organiska ämnen i inomhusmiljön samt förvaltningsrutiner.

15. Stommen och grundens klimatpåverkan

Syfte:

Öka kunskapen om stommens och grundens klimatpåverkan, öka efterfrågan och tillgången på EPD:er och premiera åtgärder som minskar stommens och grundens klimatpåverkan.

Vad bedöms:

Redovisning av klimatpåverkan från stommen och grunden i $\text{kgCO}_2\text{e/m}^2\text{Atemp}$.

Tre nivåer

Miljöbyggnad bedöms i tre olika nivåer: brons, silver och guld. Bedömningen utgår från de femton indikatorer som är framtagna för miljöbyggnad vid nybyggnation. Brons är jämförbart med att bygga enligt gällande lagkrav. Silver har en högre standard och ambitionsnivå än brons. Guld motsvarar bästa funktion med tillgänglig och kommersiell teknik och/eller målinriktat samarbete mellan byggherre, projektörer och entreprenörer. Guld ska vara möjligt att nå, men inte utan ansträngning.

Certifiering

Miljöbyggnad tar upp totalt femton olika värden som bedöms om man väljer att certifiera byggnaden. Vid ett certifieringsutförande granskas projektet av tredje part innan en certifiering utfärdas. Inom tre år genomförs det en uppföljande kontroll för att se om byggnaden fortfarande uppfyller kraven för en certifiering.

2021-08-13
Örjan Östman, SLU Aqua

FÖRSLAG

Ramstruktur för Formas-ansökan SLU Aqua – Östhammars kommun

Info om utlysningen:

<https://formas.se/arkiv/alla-utlysningar/utlysningar/2021-04-01-bla-innovation---forberedande-projekt-2021.html>

- **Sökt antal månader** som ansökan avser – 15 månader
- **Startmånad** december 2021
- **Projekttitel** på svenska /engelska *preliminär*:
**Blue growth solutions for mitigating eutrophication – an environmental -
economical win-win?/ Blå tillväxt för minskad övergödning**

Sammanfattning, preliminär

Det långsiktiga målet med detta projekt är att **utveckla ekonomiskt hållbara biobaserade råvaror från övergödda kustområden** och på så vis cirkulera näringsämnen bättre och minska miljöproblemen.

Grunda kustområden är en av människan mest påverkade naturtyper som bidrar med många olika nyttor både till människor och biologisk mångfald, men där olika nyttjanden kan stå i direkt konflikt med varandra.

I detta projekt vill vi tillsammans med Östhammars kommun studera möjligheten för både **ekonomiskt och ekologiskt hållbar skörd av bioresurser** som kan förbättra miljön i kustområden. I kommunen finns det flertal vikar och fjärdar med dålig miljöstatus.

Detta innefattar:

1. **Kommersiell vasskörd**
2. **Selektivt fiske på karpfisk och spigg**

Planen är att **utvärdera om, och i så fall hur, dessa bioresurser från övergödda**

2021-08-13

Örjan Östman, SLU Aqua

havsvikar kan vara ekonomiskt och ekologiskt hållbara.

Vi kommer göra inledande **pilotstudier** där vi undersöker preliminära platser och **beräknar nytta och kostnad** och gör inledande uppföljning på havsmiljön.

I ett sista steg kommer vi titta på **skalbarhet** och möjligheten att kombinera skörd av bioresurser med **andra åtgärder** för havsmiljön.

2021-08-13
Örjan Östman, SLU Aqua

Projektbeskrivning mer omfattande, engelska, prel.

Visions and impact

Our vision is by improved resource use create both ecological and economical sustainable transformation of coastal area in poor condition. Specifically we will here consider harvesting of reed (*Phragmites australis*) and cyprinid fish like bream, roach, and silver bream in eutrophic coastal bays.

Our aim is to develop harvest of reed and cyprinid fish facilitating local incentives to restore coastal areas in a cost efficient way.

We will investigate the reed harvest and selective fishery on cyprinids and sticklebacks in the degraded coastal areas around Östhammar for pilot studies.

Challenges and needs

Many inner bays of the Baltic Sea suffer from degraded habitat due to eutrophication, overfishing and increasing abundance of natural predators (seals, cormorants) and high anthropogenic disturbance and exploitation.

The inner bays around Östhammar are among the lowest quality along the Swedish east coast, which results in occurring algal blooms, poor water transparency and sometimes hypoxic condition. There have been several actions towards improving the water quality, especially through reducing nutrient loadings. Although these actions can be seen as necessary they have so far not been sufficient to result in good ecological status. A problem is an internal recirculation of nutrients between the sediment and water column such that nutrient concentrations are still high, causing eutrophication problems. Thus, there is a need to remove or prevent nutrients from the water.

Eutrophic areas are characterized by high biomass production but many times of biomass that have low value. Our challenge is to develop economically sustainable harvesting of resources that currently is considered as low quality and at the same time improve the ecological conditions of the coastal area.

2021-08-13
Örjan Östman, SLU Aqua

Partners

This is a joint project between Östhammars municipality (“Östhammar kommun”, behovsägare) and SLU (Academic partner). Östhammar kommun is a rather typical small coastal municipality with a large coastal zone with several coastal bays and archipelago.

The use of coastal areas and resources are important for the community. There is a large number of summer cottages, camping sites, marinas and other human activities in the coastal zone that are contingent on the environmental quality.

Östhammar kommun has worked towards improving the ecological quality of their coastal bays, both through reducing nutrient loads from sewage water and bind nutrients in the sediments. Although these are necessary processes, the coastal bays are still in poor ecological quality. There is a need to find additional tools or ways to improve the ecological quality, which cannot be too costly and must involve more actors than the municipality.

SLU Dept. Aquatic resources has developed research in sustainable use of aquatic resources. The department has been specialized in fish and fisheries science but also develop research in ecosystem management and sustainable transformation of aquatic socio-ecological system.

Incitements and drivers

Developing long-term economical sustainable solutions are necessary to improve the ecological quality of coastal bays. Many actions for improving quality of coastal can be expensive and heavily dependent on subsidies. Once a subsidy is cut, due to one or another reason, the action may be stopped. Other actions may be hard to implement because lack of power, for example regulations regarding fishing and boat traffic that can only be decided by local owners and national authorities leaving little scoop for the municipality. Our driver is to develop additional ways to mitigate eutrophication effects that can also be economical and socially sustainable by themselves, and include more local actors in the fight against eutrophication in coastal bays.

Project plan

This project will primarily considered cost-benefit analysis and ecological effects of:

2021-08-13
Örjan Östman, SLU Aqua

1. Reed harvesting
2. Selective fishing of cyprinid fish and sticklebacks

Reed management: Reed is an essential breeding and nursery habitat for fish and birds in lakes and coastal areas. Due to eutrophication and reduced grazing, however, reed belts have spread and become large homogeneous areas, outcompeting other types of vegetation. This may limit fish and birds use also of reed habitat as large reed areas become inaccessible due to too dense reed. Here we will study whether reed harvesting may counteract this effect by improving fish, bird and macrophyte communities in coastal bays. We will also assess the potential of nutrient retention in aquatic habitats through reed harvesting. As the economic dimension of this project is important for a long-term sustainability we will assess if harvested reed can be made into silage as a “functional food” for horses and cows. In this way, nutrients from the eutrophic coastal zone can be recycled back to the animal husbandry systems.

Specifically, we will study:

1. How reed harvesting affect wildlife and macrophytes in lakes and coastal areas
2. Cost-benefit analysis of harvested reed as fodder for horse and cows
3. Through a life-cycle perspective, analyse potential benefits for, and problems with large scale reed harvesting on ecosystems and assess possible volumes and nutrient retention from a commercial reed harvest.

Selective fishing of cyprinid fish and sticklebacks: Cyprinid fish thrives in eutrophic waters and contributes to phytoplankton blooms, loss of rooted vegetation and hypoxic conditions. In lakes have biomanipulations of cyprinids been one way to reduce these problems. Whether a similar biomanipulation of cyprinids is possible also in the coastal zone is not really known. A pilot study was done in Östhammar 2011-2012 that showed large quantities of phosphorus could be removed from a selective fishing on cyprinids, but the project was dependent on external funding. Since then there has developed a distribution of larger cyprinid fish, especially bream, for human consumption that can make the fishery more profitable. Moreover, smaller cyprinids may be used as a resource for fish feed by cultivating insect larvae (black soldier fly) that can be used as a commercial feed in aquaculture.

Hence, the long-term economic conditions for a selective fishing of cyprinids has changed. This selective fishing of bream is not targeting a complete (short-term) removal of cyprinids

2021-08-13
Örjan Östman, SLU Aqua

as biomanipulations in lakes (as rapid recolonization would be likely). Instead, we aim for a long-term reduction in densities of cyprinid fish, without any subsidies. Whether subsidies are not required for a cyprinid fishery in Östhammar remains to be investigated but is one method that could improve the ecological status of the coastal zone.

During the last decade there has also been an increase of three-spined sticklebacks. Despite being an important prey for the coastal fish their high densities are believed to cause high predation on fish larvae of for example pike and perch. Although there is no similar current economic interest in harvest of stickleback, however their oil was an asset in the beginning of the former century, we think it is important to consider actions also towards sticklebacks and early think how they could be an economic asset as local actions are not enough to affect their densities in a longer perspective.

Specifically we will study:

1. The effect of selective fishery on cyprinids and sticklebacks on the fish community that will be monitored by multimesh gill net surveys and compare with other areas with no such fishery
2. Study other changes in ecological quality such as water clarity/turbidity (Secchi depth, light attenuation), zooplankton abundance and chlorophyll α concentration.
3. Cost-benefit analysis of harvested fish as resource for human food and fish feed

For the ecological effects of both reed harvesting and selective fishery this project will be too short to make any definite conclusions as responses in fish, bird and macrophyte communities may take many years. However, it is important that already early on monitor the environmental changes in relation with the suggested actions to exclude initial differences and changes related to other factors (e.g climate).

The final part of the project will be to assess how reed harvest and selective fishery may be integrated with other types of actions to improve ecological status of the coastal zone.